

Total number of printed pages-8

63(FY)SEM-4/MIN(A)/ECOMIN2054A

2025

ECONOMICS

[Minor (A)]

Paper : ECOMIN2054A

(Development Economics-I)

Full Marks : 70

Pass Marks : 28

Time : Three hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. Answer the following questions : 1×10=10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Which one of the following is *not* a standard indicator of economic development ?

তলৰ কোনটো অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ আদৰ্শ সূচক নহয় ?

(i) Per capita income

জনমূৰি আয়

(ii) Human development index

মানব উন্নয়ন সূচক

D09F0 0095

Contd.

- (iii) Total population
মুঠ জনসংখ্যা
- (iv) Literacy rate
সাক্ষৰতাৰ হাৰ
- (b) HDI is calculated by which organization ?
HDI কোনটো সংস্থাই গণনা কৰে ?
- (i) UNDP
- (ii) WHO
- (iii) IMF
- (iv) ILO
- (c) MPCE stands for
MPCE মানে
- (i) Minimum per capita expenditure
ন্যূনতম জনমূৰি ব্যয়
- (ii) Monthly per capital expenditure
মাহিলী জনমূৰি ব্যয়
- (iii) Maximum per capita expenditure
সৰ্বোচ্চ জনমূৰি ব্যয়
- (iv) None of the above
ওপৰৰ এটাও নহয়

- (d) Who developed the theory of Big Push ?
বৰ চাপ তত্ত্বটো আগবঢ়াইছিল—
- (i) Adam Smith
- (ii) Simon Kuzet
- (iii) Rosenstein-Rodan
- (iv) Ragnar Nurkse
- (e) Which of the following is *not* an indicator of inequality ?
- (i) Gini coefficient
গিনি সহগ
- (ii) Lorenz curve
লৰেঞ্জ লেখ
- (iii) Theil index
থেইল সূচাংক
- (iv) Gross national income
মুঠ জাতীয় আয়
- (f) Technological change means
প্রযুক্তিগত পৰিবৰ্তন মানে—
- (i) Change in consumer behaviour
উপভোক্তাত আচৰণৰ পৰিবৰ্তন
- (ii) Increase in government expenditure
চৰকাৰী ব্যয়ৰ বৃদ্ধি
- (iii) Improvement of tools and process
পদ্ধতি আৰু প্ৰক্ৰিয়াৰ উৎকৰ্ষ সাধন
- (iv) A change in tax system
কৰ পদ্ধতিৰ পৰিবৰ্তন

- (g) Sen's capability approach focuses on
সেনৰ সক্ষমতা পদ্ধতিয়ে গুৰুত্ব দিয়ে
- (i) Technological advancement
প্রযুক্তিগত উৎকর্ষ সাধন
- (ii) Government intervention
চৰকাৰৰ হস্তক্ষেপ
- (iii) What people are able to do
মানুহে কি কৰিবলৈ সক্ষম হয়
- (iv) Standard of living
জীৱনধাৰণৰ মানদণ্ড
- (h) Poverty trap can lead to
দৰিদ্ৰতা পাৰ্থই সৃষ্টি কৰিব পাৰে
- (i) Increased employment opportunity
বৰ্দ্ধিত সংস্থাপনৰ সুযোগ
- (ii) Improved technology
উন্নত প্রযুক্তিবিদ্যা
- (iii) Higher income
উচ্চ আয়
- (iv) Increased violence
বৰ্দ্ধিত হিংসা
- (i) Balanced growth implies
সুষম বৃদ্ধি বুলিলে বুজায়
- (i) Growth of different sectors at their
natural rates of growth
স্বাভাৱিক হাৰত বিভিন্ন খণ্ডৰ বৃদ্ধি

- (ii) Equal allocation of resources to
different sectors
বিভিন্ন খণ্ডত সম্পদৰ সম আবণ্টন
- (iii) Equal development of various
activities
বিভিন্ন কাৰ্যকলাপৰ সম বিকাশ
- (iv) All of the above
ওপৰৰ আটাইকেইটা
- (j) Technology transfer implies
প্রযুক্তিবিদ্যাৰ স্থানান্তৰৰ অৰ্থ
- (i) Creation of new product
নতুন সামগ্ৰীৰ সৃষ্টি
- (ii) Technology is shared freely
প্রযুক্তিৰ মুক্ত বিতৰণ
- (iii) Transfer of expertise from one
organization to another
এটা সংস্থাৰ পৰা আন এটা সংস্থালৈ বিশেষজ্ঞতাৰ
স্থানান্তৰ
- (iv) Innovation of new technology
নতুন প্রযুক্তিবিদ্যাৰ উদ্ভাৱন

2. Answer the following questions : **(any five)**
2×5=10

- (a) What are the two sides of vicious circle
of poverty ?
দৰিদ্ৰতাৰ পাকচক্ৰৰ দুটা পিঠি কি কি ?

- (b) On what basis is HDI calculated?
HDI কিহৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি গণনা কৰা হয়?
- (c) What do you mean by low level equilibrium trap?
নিম্ন স্তৰৰ ভাৰসাম্যৰ পাৰ্থ বুলিলে কি বুজা?
- (d) Write the poverty trap zone?
দৰিদ্ৰ পাৰ্থৰ এলেকাটো লিখা।
- (e) Define balanced and unbalanced growth.
সুষম আৰু বিষম বৃদ্ধিৰ সংজ্ঞা দিয়া।
- (f) What is the range in PQLI?
PQLI ৰ পৰিসীমা কি?
- (g) Mention the aim of entrepreneurship?
উদ্যোগীকৰণৰ লক্ষ্য উল্লেখ কৰা।

3. Answer the following questions: **(any six)**

5×6=30

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা : **(যিকোনো ছয়টা)**

- (a) What are the characteristics of modern economic growth?
আধুনিক অৰ্থনৈতিক বৃদ্ধিৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি?
- (b) Briefly discuss the role of technology in a developing economy.
উন্নয়নশীল অৰ্থনীতিত প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ ভূমিকা সংক্ষেপে আলোচনা কৰা।

- (c) Elucidate the relationship between inequality and economic development.
অসমতা আৰু অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ সম্পৰ্কসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।
- (d) Discuss the main causes of vicious circle of poverty.
দৰিদ্ৰতাৰ পাকচক্ৰৰ মূল কাৰণসমূহ আলোচনা কৰা।
- (e) Point out the main differences between balanced and unbalanced growth.
সুষম আৰু বিষম বৃদ্ধিৰ মূল পাৰ্থক্যসমূহ দেখুওৱা।
- (f) Briefly discuss Sen's contribution to economic development.
অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত সেনৰ বৰঙণি সংক্ষেপে আলোচনা কৰা।
- (g) Discuss in detail the calculation of HDI.
HDI গণনা পদ্ধতিটো বিতংভাৱে আলোচনা কৰা।
- (h) Explain the importance of Gini coefficient and Lorenz curve as measures of inequality.
অসমতাৰ পৰিমাপত গিনি সহগ আৰু লৰেঞ্জ লেখৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰা।
- (i) Write a short note on Physical Quality of Life Index.
শাৰীৰিক জীৱন মান সূচকৰ ওপৰত এটা চমু টোকা লিখা।

4. Answer the following questions : **(any two)**

10×2=20

- (a) Discuss the determinants of growth.
অর্থনৈতিক বৃদ্ধিৰ নিৰ্ণায়কসমূহ আলোচনা কৰা।
- (b) Explain the different methods of measuring poverty.
দৰিদ্ৰতা পৰিমাণৰ বিভিন্ন কৌশলসমূহ বিশ্লেষণ কৰা।
- (c) Discuss the role of entrepreneurship in economic development.
অর্থনৈতিক উন্নয়নত উদ্যোগীকৰণৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।
- (d) Critically discuss different indicators of economic development.
অর্থনৈতিক উন্নয়নৰ বিভিন্ন সূচকসমূহৰ সমালোচনাত্মক আলোচনা কৰা।